

[Kristen Amby.]

saadan som de foreslaas her i Forhold til de gældende Bestemmelser, ikke kan betyde saa forfærdelig meget, det er i hvert Fald givet. Man maa nemlig aldrig glemme, at Folkehøjskolens Gerning stod i direkte Forhold til en parallelt løbende Gerning ude i Folket af Forkyndere og af Vækkere, og at den Ungdom, der kom til Folkehøjskolen, for en stor Del var Ungdom, der i Forvejen var under Indflydelse af en vækkende Aand i den ene eller den anden Retning, enten den nu udgik fra deres eget Hjem eller fra selve Egnen.

Derfor, hvis man ikke igen vil lave noget kunstigt, saa vil Forholdet meget let blive og maa naturligtvis blive dette, at dette at søge til Højskolen, til den frie Skole, vil gaa parallelt med, om der foregaar en aandelig, folkelig Vækkelse rundt om i Hjemmene og paa Egnen. Intet skulde glæde mig mere, end om det blev aabenbart, at en saadan aandelig, folkelig Vækkelse kom til at foregaa ogsaa i vore Byer og i den store, almindelige Del af Befolkningen. Og her er der ikke Spor af Anledning til at tale om Arbejderbefolkningen i Modsætning til andre, for efter mine Erfaringer er jeg lige ved at tro, at Arbejderbefolkningen, hvis man endelig vil afgrænse den, er bedre i Stand til og næsten har bedre Forudsætninger end en hel Del af Borger-skabet for at modtage vækkende Indflydelse.

Men ikke desto mindre er det saaledes — det maa man dog vist fornuftigtvis indrømme —, at de aandelige Bevægelser, som virkelig har sat sig Spor her i Landet, for en stor Del har gaaet som friske Vinde over Landet. Derfor har det ogsaa været ganske naturligt, at Ungdommen ude fra Landet — hermed tænker jeg ikke paa Landet Danmark, jeg tænker i denne Forbindelse paa Landdistrikterne; og det er ikke noget, man skal vende polemisk imod Tilstanden — er søgt ind til Skoler, hvor man mente, at et Livssyn som det, den aandelige Vækkelse indeholdt, ogsaa prægede Livet og Arbejdet i Skolen.

Det skulde jo være tænkeligt og ikke bare tænkeligt, men naturligt, næsten selvfølgelig, at de strenge Tider, vi gennemlever, paa det Omraade, her er Tale om, blev en Spore til Fordybelse og Selverkendelse, vi kan ogsaa sige det saaledes: blev Udgang for en aandelig Vækkelse til Bevisthed om Folkelivets Samhørighed, ikke blot for Ungdommen, men for ethvert Folkemedlem her i Landet. Og det sker

ogsaa nok i højere Grad, end mange er opmærksom paa; noget saadant sker let i det skjulte, og i den Tid, hvori vi lever, gaar ikke blot Tankerne ad andre Baner, end de har gjort før i disse Spørgsmaal, men ved det Arbejde, der gøres af Tusinder Landet over, ved Taler og Samtaler, ved Foredrag, ved Belysning af de Forhold, hvorunder vi lever, sker der en aandelig Vækkelse, en folkelig Vækkelse, derom er jeg ikke i Tvivl, selv om den ikke er saa sporlig i de ydre Forhold, som det under andre Tider vilde være Tilfældet.

Derfor er der ogsaa nok i Forbindelse hermed en større Søgning til Skolerne, og hvis denne Vækkelse virkelig trænger ud — og det vil den gøre —, saa vil den ogsaa betyde, at der vil komme større Trang i alle Kredse af Befolkningen til at faa Del i det folkelige Livssyn, som man godt føler er den Værdi, der vil holde, naar saa meget andet gaar i Stykker. Derfor, i den nationale Kamp, som altid føres i et lille Land og af et lille Folk, og som føres baade i Dag og i Fremtiden, vil den frie Skole, den frie danske Skole, være et af de bedste og blankeste Vaaben, vi har. Gud give, at saa store Dele, som vi ikke før har kendt, af Landets Ungdom vil søge til denne Skole!

Kristian Nygaard: Der skal straks fra vor Side lyde en Tak til Ungdomsudvalget for dets Arbejde og til den højtærede Undervisningsminister, fordi det er lykkedes ham i en tung og alvorlig Tid som den, vi oplever med hinanden, at tilrettelægge og fremsætte saa betydningsfulde og omfattende Lovforslag angaaende vore frie Ungdomsskoler, som det skete her i Folketinget den 13. Marts, og hvoraf det, vi her behandler, er en naturlig Udvidelse af en Lovgivning, der netop har bestaaet i 50 Aar, idet den første Højskolelov blev vedtaget i 1892.

Enhver forstaar, at økonomiske Spørgsmaal af højst forskellig Karakter og Rækkevidde maa lægge stærkt Beslag paa Arbejdet inden for Regering og Rigsdag i disse Krigsaar, men derfor er det ogsaa saa meget mere glædeligt og værdifuldt, at man ved Siden af den mere økonomisk prægede Lovgivning faar Tid til at beskæftige sig med Lovforslag, hvorved aandelige og kulturelle Værdier fremmes. Adskillige vil mene, at den aandelige Udvikling til syvende og sidst er af større Værdi for den enkelte og for Samfundet end den materielle, selv om den sidste afgjort ikke kan undværes. Gennem den danske Folkehøj-